

Celan-struktúra

A bejárónó elalél. Épp terhes. A fiatal gazda ülteti le egy kerti hintaszékbe. A szőlőfürtöket látja, ahogy felnéz. Két felhő közé benőtt a lugas. Bozótok között nő fel a magzat. Suttogja. A gazda megsimogatja a szolgáló meztelen hasát. A maga hasában van az erdő, amit kerestem. Meg fog születni holnap. Ikertestvérek lesznek. A folyó az erdő párja. Törpék és manók készítik a születésnap tortát. Sürgölődnek-forgolódnak az üvegasztal körül. Az egyik pudingot köpül. A másik almát reszel. A harmadik tojásbabot ver. De nézze! Az égen egy hosszú szivárvány. Mint lebegő papírszalag, körbeöleli a lugast! Celan könyvében könyvjelző.

Rilke háza

Ebben az akváriumszerű házban tél van. A narrátor sózza a tanyához vezető utat. Irgalom nélkül esik a hó. Feldereng az őszi emlék: arborétum, a fűzfa alatt egy szép női akt. Ki nyúlna hozzá, ha engedélyt is kapna, hisz olyan Ő, mint egy fajanszedény. Csurom zúz-mara. A rémület dísz csupán. Azután újra a szívle-páthoz beszél. Mennyivel inkább a magány, mint ezek az ambivalens ékkövek. De a hólapátolás után jól jön egy tea. Leülni a tölgyfaasztalhoz, kinyitni a spirálfűzetet és tűfilccel írni: túlcsoportult ég, küldj egy ropogásra sült csillagot. Egyébként a túl-lét: kékes, zagyva főzet. A legközelebbi dolgok se bánják, ott érzem-e őket?

Mallarmé álma

Fodros-bodros tévhit: a délibáb-nézet. Hogy fejfel lefelé jönnek szembe, bizony, a pásztorok. Juhaikat az égben hagyták, most új bárányokat vadásznak a sereggyűjtés idejére. Tudják, a fegyverszünet csak egy nap, a farkasok sebeiket nyalogatják és jóllaknak a csata előtt, hogy erőt merítsenek a kerékpár dinamóján keresztül. Mert mind bábu és papírmasé. A játékot a dramaturg irányítja a pendrive citromillatú fiókjából. Barna falu. Kék folyó vág puhán omló, őszi tájakat. Egy szelet örület, vihar söpör végig a kunyhókon. Fiúk játszanak a felhők között. Izmos, nemtörődöm angyalok. Elektromos az álom. Távirányítóját az erdő vette kézbe. Lelkek hullnak egy tóba. Templomok, kórház, hidak. A monszun levegőt vesz. Kilyötyyen a szép ívű mederből a bor. Georg Trakl a vendég, az új füzetben lapozgat. Épp a hátsó borítót nézi, amikor kinő a papírlapból a celani erdő.

ELÁSOTT GALAMBOK

– regényrészlet

Mentünk az úton. Ask zenét hallgatott, én a kertet néztem. Kókadt katángkórók és levitézlett leanderek. A messzi lan-kákon fossárgára érlelete a tarlót az aszály. Anyám szerint csak annak van köze a föld-höz, aki elfogadja a halált. Ezt akkor mondta, amikor lett végre egy különbejáratú ágyá-som a nagyanyám kertjében, s kirohasztot-tam a dughagymáimat. Öt éves múltam, de csak valamivel később, a tavaszi dugványo-záskor kaptam meg a szülinapi ajándéko-mat. Eridj szépen játszani, hessentett a fene-kemre anyám. Nem fáj, de érezte, hogy a földhöz még kicsi vagyok. Eloldalogtam ga-lambfarkat sózni, mert Karcsitól úgy hallot-tam, hogy abból lesz a madártej. Karcsi az óvodástársam volt, s egy napon azzal állt elő, hogy ha megmutatom a madárkám, cseré-be beavat a madártej rejtelmébe. Előbb meg-szózod, majd megfejed, mondta guggolva, miközben alulról s fintorogva mustrálgatott. Elég nagy perpatvar lett belőle, Böske néni bekérte a szüleimet, felpofozott, sipítózva hadonászott, egyre csak azt hajtogatva, hogy hát ő, hogy hát ő, még ilyet, s közben az öle felé bökködött, majd hogy a kislány az ízéjét mutogatja mindenfelé. Mindenfelé? – röffen-tett egyet apám. Na jó, nem mindenfelé, ha-nem a fiúknak. Hogy mást ne mondjon, pél-dául Karcsinak. Ja, az más, nevetett apu, s

hazafelé megkérdezte, hogy stramm fiú-e Karcsi. Nem, szipáskoltam, mert nem tudtam, mit jelent a stramm, de nagyon ügyes: még madártejet is tud csinálni. Hát az bizony nem smafu, vágta rá apu, majd elővette a zsebkendőjét, s kifújta az orromat. Leégett a gertyád, mindig így mondta, ha a taknyom belecsüngött a számba. Nagyanyám kertjében kávátlan kút állt, furnérlemezzel fedte be az apám, onnan mertük a vizet locsoláshoz, s ugyanott iszogattak a galambok is. Az egyik annyira csámpás volt, hogy a társai folyton kilökték a sorból, s ha a vajasalmafára nagy károga letelepedett a varjúcsalád, kábán verdesett, majd behúzódott a gyöngyvirágok alá. Besóztam ügyesen, nem csak a farkát, erre kimúlt. Anyám segített eltemetni. Másnap kiástam, hogy lássam, nem bújtak-e ki a kis galambok, de anyám visszaboronáltatta a földet, s elmagyarázta, hogy a galamb nem hajt friss sarjakat. A galamb tojásokat rak, lépett közbe apám, tojik. A lótetűk is tojnak, mondtam. Meg a krumpli is. A föld alatt! Lótetvek, pontosított apám. Úgy mondják, lótetvek. A vitát lezártuk, mondta erre anyám, s hallottam, amint odamorog egyet az orra alá. Nem kéne hagyni, hogy közel kerüljön a földhöz, dohogta, de a nagyanyám letromfolta, hogy közel vagyunk ahhoz mindannyian.

Órák óta gyalogoltunk. Ask a fejébe vette, hogy nézzük meg együtt a visočicai piramisokat, utána pedig ruccanjunk le Međugorjébe is. Sajgott a fejem. Az éjszaka szépen beittunk, reggel azonban megnyugtató, hogy nem dugtunk. *Not by a long!* Kényelmesebb volt hinni neki. Csak arra emlékszem, hogy a pokol hőtani hatásáról tartott kiselőadást. Szerinte ugyanis maga a világmindenség a pokol, egy gammasugárzásoktól terhelt kénlánc, ami rádtekeredik. Gondoljak csak bele. Belegondoltam. Még azt is mondta, hogy a világmindenségben a víz is perzsel, tűzből van minden, az élet is abból fakad. Tűzforró volt egykor a földünk, tűzeső hozta az első déeneseket, vagy legalábbis a szerkezetük töredékeit. Egy isten van csak, a tűz istene, szónokolta. Minél sebesebben élünk – márpedig erre vágyunk, nem? sebesen élni, nem? ...de, ejtette le szakszerűen a hangját; bárcsak én is

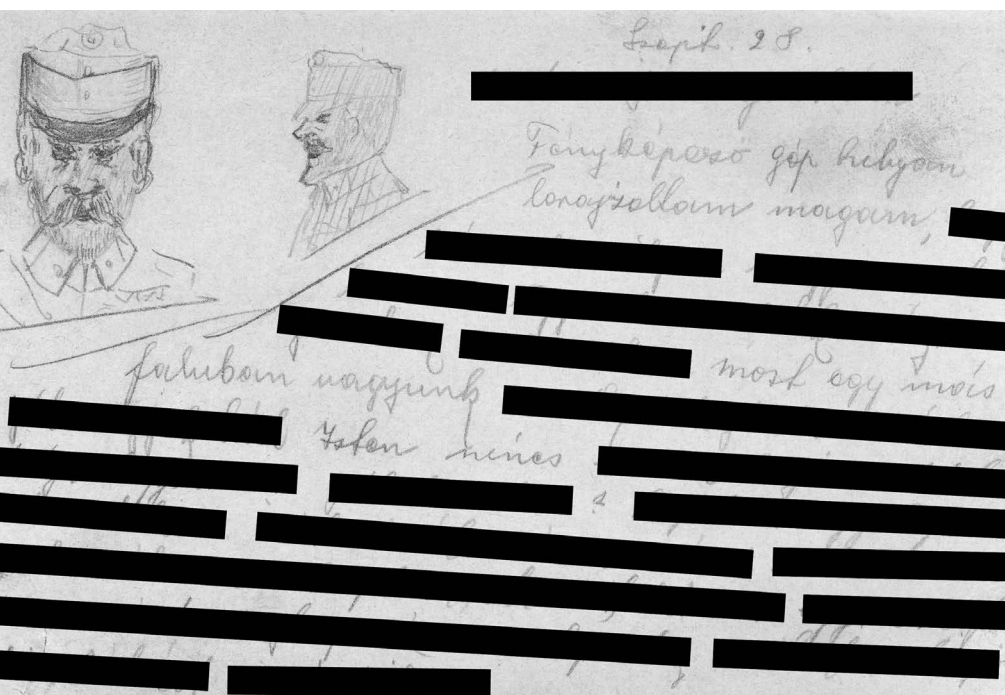
az oslói egyetemen tanulhattam volna, istenem! –, annál jobban égünk. Nyelvünkben hordjuk a súrlódási együttthatót, az utolsó tényezőt, amely az eredet emlékezeté. Egyébként nagyon hamar berúgott. Sokkal hamarabb, mint én. Ne csodálkozz, rémlik, mintha mondtam volna, répán és extrudált kenyéren élsz. Csakhogy isten nincsen, csatant fel újra, girnyák volt, vékony a hangja, s ettől iszonyúan röhejes. Istent mi találtuk ki magunknak, s ahogy egyre beljebb haladunk az időben, már ha van idő, s azon belül a beljebbség fogalma, úgy vetkőztetjük ki önmagából. Mert kezdetben mi volt, na mi? Voltak ilyen-olyan fejek. Kopaszok, szakállasok, előremozdítók és visszahatók, okos lány vagy te, nem sorolom. Aztán már csak isten fia volt. Neki az arca. Aztán jött Mohamed, akinek viszont nincsen arca, seholy kicseszett kurva arc, baszki, és ettől ő lett a legfélelmetesebb. Itt megtántorodott. A Harmadik Birodalom. Most már rikácsolt. A Harmadik Birodalmat, kérlek alásan, nem lehet bejelölni a térképen. A Harmadik Birodalom örökkön-örökké vándorol. A Harmadik Birodalom két másik birodalom mezsgyéjének találkozási pontja, maga az ütközet, a súrlódás, a tűz. Ha istenhívó lennék – figyelsz rám? figyelek, persze, mi mást tehetnék! –, ha istenhívó lennék, azt mondanám, a Harmadik Birodalom maga a pokol. De valójában csak univerzum, hát ennyi a minden, alul-felül. A Harmadik Birodalom az örök genezis, ott teremti újra önmagát, ahol megéri rá a kritikus tömeg. A Harmadik Birodalom fekete lyuk. Azaz, mondjuk együtt, nincsen ideje. Ha lenne ideje, mindig ugyanott létezne. Hacsak nem rendelkezik olyan dimenziókkal, amikről nem tudunk. Nem mellesleg a pina is az. Mi van? Igen, Harmadik Birodalom. Ugyanúgy nem rendelkezik saját kiterjedéssel, beszipant, elcsócsálja az anyagot. Dugj csak fel egy vekkert magadnak, hadd lám, tudod-e, hogy hány az óra. Én addig a faszomat vakarom. Vakargatom a faszom. És tényleg vakarta. Mire vársz? Ha egy nő széttárt lábakkal él harmincöt évig, akkor már igazán késő a költészetre. Gyere, bébi, a szerelemre még van esély!

Erre felpattantam, kimentem a szobából, jól becsaptam az ajtót magam mögött.

Lenn a lobbyban bevartam még egy pelinkovácot, miközben a recepciósi fiú a szálloda masszörjét ajánlgatta nagy lelkesen. *Good price for a good girl.* Ezt most hogy értsem, förmedtem rá. Ha jó leszek, kiárúsítjátok nekem a masszörötöket? Szerencsétlen fickó csak pislogott, és ide-oda sifített a pulton a masszázs árlistájával. Anyám törli így a port az íróasztalán, miközben szkájpolunk. Sose néz a szemembe. Bocsáss meg, hebegte, diák vagyok az orvosin, valamiből fenn kell tartanom magam. Ettől aztán még dühösebb lettem – hogysisne, még én sajnáljalak! –, de egy szemhunyas alatt, tán a pelinkovác miatt, már nem tudtam, mi jogosít fel arra, hogy ártatlannak tettessem

A báros lány kimért nekem egy újabb pelinkovácot, fogtam a poharat, és visszamentem Slavkóhoz. Mondták már, hogy szépek a román lányok, na de ennyire, kezdett évdni, miután egy fiatal pár kitöltötte a vócsereket. Hogy őszinte legyek, jólesett volna belemenni a játékba, Slavko igazán strammnak tűnt. A szemöldökcsontja, akár egy vadászé, beárnyékolta a tekintetét. Jól állt neki a rejtőzködés. A sűrű pillái rács mögé zavarták a szenvedélyt. Huszonpáréves lehetett. Maradok hát román. Slavko apja csibész volt, vagyis közönséges tolvaj, a nagyapjától örökölte meg az ipart, aki a második világháború előtt kesztyűket és táskákat árult Zvornikban, majd az államosításkor a padlásra csempészte a bőröndkészletet. Reggelente kiment az

állomásra, és hazavitt mindent, ami egy-egy nagyobb kofferbe belefért. Kofák tarisznyáját, dámák kutyáját, aktatáskákat, kézipoggyászt. Mikor mit hagytak ott az utasok, amíg elugrottak a mosdóba, vagy kiváltották a jegyüket. A nagyapámnak dolgozott fél Zvornik, mondta, három utasra jutott egy ember, eldiskuráltak, elnyerték a bizalmukat, valami mindig horogra akadt. Utána meg szépen eladogatták, úgymond pult alatt. Jó családból jöttem, Jazmina, csak ép-

magam. Mi ez a gög, amivel kivénhedt, facér nagynénik teremtik le a kedvenc unokaöccsüket, mikor az első, ivarérett gerjedelemtől hajtva sípcsonton rúgják őket földig omló, vinettától és töltött tojástól bűzlő abroszok alatt? Apám nagynénje mesélte, mennyire sajgott a térde, s még neki kellett kimosnia apám klottgatyóját, miután elélvezett. Hová gyorsítok, merre tartok, miért surlódom én mindenkiel?

Meghívhatlak egy italra, kérdezte Slavko, így hívták ugyanis a recepciósi fiút.

Meg, biza, vágtam rá, és bocs az előbbiért.

pen rosszkor, mondta. Ízlelgettem a nevem. Fontos, hogy az idegenség belakja a teret. Az anyja szlovén, de óvodás kora óta nem látta, hazament felszabadulni és a tíz napos háborúban nyoma veszett. Nem halt meg, halotti bizonyítványt legalábbis nem állítottak ki róla, de már nem emlékszik rá. Ki tudja, tán még most is harcol valahol! Harsányan nevetett. Van egy mostohaanyja, vele szokta megdumálni a nőügyeit. Az apja sose ér rá. Újabban fuvarozócége van, vagyis benzinnel kereskedik. Ha szét akarsz nézni nálunk, be-

szélek apámmal, ő majd elvisz téged, jó fej amúgy.

Slavko, miért mondod ezt el nekem?

Nem is tudom, talán mert megsértettelek?

Hajnalig álltam ott, a pultnak dőlve. Slavko a fél életét elmesélte. Mielőtt lejárt volna a munkaideje, Ask is megjelent. Én még ki se józanodtam, ő már másnapos volt. Amikor meglátott, megvakarta a fejét, morgott valamit, majd eltűnt a lépcsőfordulóban. Biztosan répáért ment. Az alsorsori étkezőből hirtelen égett rántottaszag tört elő. Mintha Ask keverte volna meg a levegőt. Együtt vagytok, kérdezte Slavko. Jesszusom, dehogya. Várj csak, de hiszen együtt vettétek ki a szobát, nem? Persze, mert ő egy csóró norvég paleoasztronauta, én pedig egy szánalmas román kurva vagyok. Hogy milyen nauta? Paleo. Ez most komoly? Jaja, abszolút. Úgy váltja a dimenziókat, mint te vagy én az eurót. De jó neki, nyerítette Slavko, de látszott rajta, hogy azért irigykedik. Figyelj, mondta, ez a számom, csöngess rám, ha szükséged van valamire.

Aztán megjött a váltás, leadta neki a vócsereket, megölelt, s már ott se volt.

Ask a vállán vitt fel a negyedikre, mert elromlott a lift. Na gyere, te kis román kurva, mondta, és a hónom alá nyúlt. Nehezen hiszem, hogy ne lett volna közünk egymáshoz, mintha derengene a meztelen teste: szórtelen és fényes volt a bőre, a farka meg, akár egy csámpás krumplics, gumószerű.

Askkal, a reptéri incidenst követően, az egyik Skadarska utcai kisvendéglőben találkoztam újra, szemerkélt, amikor kiszúrtam egy szerényebb helyet. A faverandáról a pincérek már szedegették be az asztalokat és a székeket. Széltében-hosszában, ameddig a fül elhallott, klarinét vinnyogott minden kócerájából, és zihált a tangóharmonika. Ez volt az egyetlen vendéglő, ami beékelődött a féktelenségbe, és fehér falaival inkább visszaverte, semmint nyelte a zajt. Az idősebb pincér, igazi főúr, megkérdezte, hogy vajon nem volna-e jobb nekem odabent. Nem volna. Egyedül volna jó, itt, az esőben. Ezt mindenképpen meg kell ünnepelni, mondta, s hozott egy slivovicát, a ház ajándéka, majd letette elém. Tudom-e már, hogy mit rendelnék.

Nem, még nem, valami húst. Akkor Szerbia a legjobb hely erre, ő pedig készségesen várja, hogy odaszólítsam, ha már eldöntetett. Addig is, kérek-e esetleg valami bort? Jófajta macedónt, mondjuk, száraz vöröset? Jöhet. Kinyitottam a moleszkint, amit azért vettem, hogy kiegészítsem az apám belügyis dossziéján a szaggatott vonalakat. Belgrád. Leanderek. Makadám. Legyen inkább fordítva: makadám és leanderek. Az eső még mindig szemerkélt, s a két szó jóformán ki se rajzolta a szürke-rózsaszín hátteret, ahonnan elkezdhettem volna a történetet, máris halványkék patakka változott egy kövérebb esőcsepp alatt, a szél pedig felkapta és szanaszét fröccsentette a papíron. Elővettem a mobilomat. Időről időre újra kellett olvasnom a szeretőm régi üzeneteit. Csak a szépeket tartottam meg, holott felejteni azokkal a nehezebb, de megtartottam, hogy elhiggyem, maradt még valami odabenn, amit léleknek nevezni talán túlzás volna. Az utolsóban az állt, hogy leszakadt az ég, s fél Buda akácot illatozik. Hiszen mi nem is szakítottunk! A moleszkinre, a makadám és a leanderek kéklő fröccsenetére, fekete könnyeket mosott az eső. Most már zuhogott és süvített a szél. A cigim is kialudt. Mindig így voltunk. Szakítottunk, ő küldött egy tájleírást, én nem válaszoltam két hétig, végül azonban mindig megtört a hiánytól való rettegés. Letaglózott a tudat, hogy eltűnik végképp, amiről az ember eleve tudja, kialszik, mint a mécszláng, talán mert túl sokáig volt letakarva, nagy és vastag volt a köpönyeg, ami ráborult. Két hétnél tovább semmire és senkire nem tudtam várni. Mintha ez tartott volna össze minket, a kuncsorgás egymás szavaiért. Lebújtam az asztal alá és meggyújtottam a cigit. Amikor kiegyenesedtem, a főúr újabb pohár slivovicát rakott elém.

Azt hiszem, tudom, mi kell magának.

Tényleg? Az jó, mert én nem tudom.

Tíz perc múlva egy hatalmas tányérral tért vissza, pljeskavica, mondja, ettől erőre kap. Aztán töltött még egy pohár bort. Az utcát, mintha a makadám illesztéseiből születtek volna, előzönlöttek az emberek. Egy szerelmespár zuhanysipkát húzott a fejére, úgy

táncolt. Két fiúcska, akik az imént még püfölték egymást, most, mint a piócák, kerekre nyílt szájjal szívták egymás ajkait. Zsiveli, kiáltották oda az elhaladó emberek, valahányszor megemeltem a poharat. Elmosolyodtam. Kit érdekelnek a budai akácok, és eltettem a mobilomat. A kés belecsusszant a húspogácsába, a szaftja pedig elárasztotta a hagymadarabokat. Szinte egészben nyeltem a falatokat. Zsiveli, mondta a főúr, és újabb házajándékát hozott. Egy szuszra ittam ki, akárha levegő volna a nagy mohóságban, forró levegő, amitől párállik a bőr.

Te tudtad, hogy minden marha évente száz kiló metángázt böfög?

A veranda korlátján Ask himbálódzott, be akart ugrani az étterembe, de mikor elrugaszkodott, elcsúszott a makadámon és hasra esett. A szél végigsöpörte a Skadarska utcát, ónos faleveleket hozott a nejlonzacskók és csikkek helyett.

Nahát, feleltem volna, de akkorra már benn volt a verandán, kihúzta a szemközti széket, majd leült.

Mondtam én, hogy még találkozunk. Amúgy tényleg a marhák felelősek a klímaváltozásért. A húsevők teszik tönkre az univerzumot.

Kérhetsz répát a pincértől, rendes alak, biztosan hozni fog.

Elég lesz nekem a hagyma is, mondta, s azal kivette a villát a kezemből, majd kipiszkálta a fonnyadó hagymakockákat, és kitunkolta velük a maradék ajváromat.

Óhajt az úr valamit? Szerb hústálat esetleg?

Az istenért, nehogy! Még megmérgezi!

Végül belekóstolt a slivovicámba, és annyira megtetszett neki, hogy mindjárt kirendelt egy egész üveggel.

Nem kéne mégis enned valamit? Répát vagy egy marék salátalevelet? Meghívlak rá.

Ugyan, legyintette. Na és te? Te miért vagy itt?

Nem is tudom. Apám miatt. A szeretóm miatt. Ilyenek.

Számúztok?

Aha, olyasmi. És te? Láttál már szkafanderes krisztusokat?

Ja, itt még a királyok is szkafandert hordanak!

Ask! Ask, ugye?

Igen.

Figyelj, Ask. Ez ostobaság. Komolyan.

Ugyan miért? Mert még nem hallottál róla? Mert amíg babkonzerven éltél, s kábé olyan kilátásokkal, amilyen egy konzervdobozból nyílik, félre ne érts, pontosan vágom, hogy szar volt a hely, meg az időzítés, addig a világ százszor is átírta önmagát? Mégis, milyen alapon fölényeskedsz te velem? Láncdohányos vagy, vedelsz, húst zabálsz, ölöd magad, mert az apád és a szeretőd, szerinted, kikúrt veled? Ugyan! A bolha pöcse alól nézel mindent, s minél kisebbnek érzed magad, annál nagyobb az élvezet! Mit tudsz te a világról? Mit tudsz te rólam? Lepöccented a csikkjeidet, s fitorogsz, amikor felveszem? Ciki, hogy répát eszem? Hát én, kérlek, a répát szeretem. Szeretem a répát, és igen, érdekelnek a szkafanderes krisztusok! És ennek utánajárok, ha addig élek is! Nem, nem menekülök és pózolók egy ázott verandán, mint valami turistalátványosság. Tudod te egyáltalán, miért kaptad ezt a sok slivovicát?

A ház ajándéka volt!

Egy frászt! Itt tespedsz, ázott kis kurva, s úgy teszel, mint aki élvezni tudja az életet! Kiültél a vitrinbe a hosszú hajaddal és móriskálsz magad! Nézz csak körül! Tessék! Megtelt a hely? Meg? Szent szar! Hiszen te fél méterrel odébb már semmit se látsz! Hát nem vagy egyedül, el kell hogy szomorítsalak! Kurvára nem vagy egyedül, hallod? És nem csak te, de mi, mi az összesen, mi sem vagyunk magunkra!

Itt megállt, vett egy mély levegőt, s úgy tűnt, folytatni fogja, de legyintett egyet, majd elfordította a fejét és nézte az utca kövét. Kiszúrta magának egy makadámot, azt fixírozta. Legszívesebben ráborítottam volna az asztalt. A pofáját vertem volna az ajváriba, ha hagyott volna annyit a tányéromon. De csak hallgattam. Velem még soha senki nem beszélt így. Mit kéne mégis válaszolnom? Kell-e válaszolnom egyáltalán. Végére is. Nem sokat láttam a világból. Ha ezt valamilyik barátom mondja, minden biztonnyal örökre elmarom. Már ha az elmúlt három évet követően maradtak volna barátaim. Egy idegent viszont nem lehet elmarni. Semmi-

lyen jegeces érzés nem volt bennem, ami pedig máskor, ha a szeretőm kihúzta a biztonságot alólam, s aprólékosan kidolgozott stratégiával, lépésről lépésre adta értésemre, hogy megvonni készül az érzelmeit, mindig erőt vett rajtam. Dideregték a szerveim. Olyan aprócska csontjaim vacogtak, amikről azt se tudtam, hogy léteznek ott belül. Például a nyelvem csontja. Teljesen kifagyott. Mint mikor apám elhagyott. Asknak igaza volt. Én csak azt ismertem, s nem mondhatni, hogy kimerítettem a tudásomat, ami odabenn zajlott. Mindig is azt figyeltem. Még mielőtt bármi is megtörténhetett volna, én már azt figyeltem, mi fog történni, ha végre megtörténik valami. Kialakítottam a társalgási szokásaimat. Udvariasnak és előzékenynek mutatkoztam, hogy a másra figyelmet letudva, minél több időm maradjon önmagamra.

Nem tudom, mennyi ideig tartott. A tényéromra meredve pöckölgettem egy kenyérmorzsát az abrosz kockái között. Végül csak annyit mondtam, hogy:

Te se kérdeztél meg tőlem, ki vagyok. Még a nevemet se tudod.

Ask odafordult, a makadámot ugyan rám cserélte, de még mindig hallgatott. Aztán töltött magának is, nekem is a slivovicából.

Nagyapám kettős kém volt, kezdte. A Norsk Hydrónál dolgozott, nehézvizet szállított a Wehrmachtnek. Gyűlölte a náciakat, de az elköteleződés sose látsszék egyértelműnek, hajtogatta, s még a tübingiai atomrobbantásokban is részt vállalt. Látott szénné égett tetemeiket, egykor emberek voltak, akiket védőruha nélkül hurcoltak ki a robbantásokra. Pedig egész fiatalkorában arról álmodott, hogy néger felesége lesz, és születik legalább öt mulatt gyereke. És majd német sípályákra járnak telelni, ahol mindenki elirigyl a tehetségüket. Megmutatja majd minden élő árjának, hogy az ő mulatt kölykei mindenkit lesöpörnek az útból. Egyikük síugró bajnok lesz, a másik híres zongorista, tudós, és így tovább. Mindeközben hetente szállította Narvikból a nehézvizet. A halálos ágyán *mulattónak* nevezett. Gyere, kis mulattóm, mondta, hadd csókoljalak meg. Pedig egy náci tiszt lányát vette el. Ott ültem az ágya

szélén, ő pedig titkos társaságokról beszélt. Tudósokról, akikről szentül hitte, hogy az álmaikat angyalok fogják valóra váltani. Személyesen ismerte például Viktor Schaubergert. Tudod, a biológiai vákuum felfedezőjét. Látta a repulzin tervrajzát. Látta az első német atombombát. Szanszkritül olvasta a Rámájánát, hogy Göringet megelőzve kiderítse, vajon a vimánák létező szerkezetek voltak-e. Látott valamit, tudott valamit, amit nem mondhatott el. Nem tudta elmondani. Ha akarta volna, se. Ahogy én most neked. A nyelv csak a látható világra elég. Minden törvény, legyen az ember alkotta vagy természeti, absztrakció. A nagyapámnak tartozom azzal, hogy a látható világon túlra merészkedek. De ehhez könnyű kell legyek. Könnyű, mint a pisztráng, ami a sodrás ellenében is lebegni tud. Könnyű, mint egy antigravitációs rakéta, ami vákuumot gerjeszt önmaga előtt, s az lendíti tovább. Érted már?

Nem egészen értettem. Csak a náciellenes nagyapa álmait fogtam fel, az hasonlított leginkább az én apám történetéhez. De bólogattam. Megittuk a maradék slivovicát, én fizettem, majd átmentünk egy másik helyre. Ott kezdtünk el pelinkovázni. Egy éjjelnappaliban vettünk még egy üveggel, s úgy összelekedtünk, hogy eldöntöttük, együtt veszünk ki egy hotelszobát. Megmutattam neki a Hotel Royalt az útikönyvemben. Olcsó is, mondtam, plusz itt van a közelben. Amikor kitöltöttem a vócsereket, fölém hajolt. Keller Jázmin, mondta, nagyon szép a neved.

Mentünk az úton a katángkórók között. A leanderek lassan eltünedeztek. Fél órával ezelőtt még látni lehetett egy-két elszáradt tövet, mostanra viszont máriatövisek és szentjánoskenyérfa vették át a helyüket. Már egy napja Boszniában voltunk, Slavko papája vitt el a határig, egész úton viccelődött, persze egy kukkot se értettünk az egészből. Csak akkor hallgatott el, s csóválta a fejét színlelt megütközéssel, mikor Ask kicsapta a kocsiját, hogy kiokádja magát. Savanyú porgalacsinok vágódtak az arcába, egyik kezével még mindig megálljt intett, a föld pedig visszaprüszkölte rá a pelinkovácot meg a slivovicát. Azt mondta, érezni rajtam a hús

szagát, csak úgy ömlik a pórusaimból a rothadás. Az ötödik hányás után Asknak már rasztságodni kezdett a haja a halántéka körül. Pelinkovác *good*, de te *bad spirit* vagy, mondta nevetve Slavko apja. Damirnak hívták és tényleg jó fejnek tűnt. Egy rozoga papucs Daciája volt, fedetlen csomagtérral, ahol egymásra hajigálva bongtak az üres káposztás-hordók. Ahogy egyre lejjebb mentünk a térképen, úgy emelkedett az út. Az élesebb síkánokban, Valjevo után, a hordók táncre perdültek, Ask pedig egyre gyakrabban emelte fel a kezét.

A Ljubovija–Bratunac átkelőnél, a Drina partján, Damir hirtelen megállította a motort. Azt mondta, szép volt, jó volt, hölgyek-urak, de most aztán kiszállás. Azzal visszatolatott, megfordult nagy csikorogva, és már ott se volt.

Ask arca márványfehérre merevedett, s még jobban öklendezett. Beszagoltam a hónom alá. A keskeny fahíd legfeljebb egysávos lehetett. Hosszú, sötét hegyesszögű háromszög, aminek orma felökleli a hajnal véraláfutásait. Néhány galambraj húzott el a Drina fölött. *Fuck off*, hóbörgött Ask, én itt ugyan át nem megyek. Nagy ég, mit vagy úgy oda, böktem oldalba, lehet, hogy épp egy interdimenziós átjáróban vagyunk! Ez egyáltalán nem vicces! Újabb galambraj húzott el felettünk, s ahogy egyre beljebb haladtunk a hídon, lég-

vonásban, nem messze tőlünk, mélyzöld kráter tátongott a fák lombjai közt. Próbáltuk kivenni a kontúrjait, de belemerültünk a feneketlen zöldbe, akárha egyetlen fa lenne, kívül-belül. Mi lehet ott? Dunsztom sincsen, de nem is érdekel. Engem viszont igen! De nem ezért jöttünk! Nyikorgott a híd a lábunk alatt. Ask meg-megtántorodott, s úgy meredt le a rések közt a Drinára, mint a farkas, ha a pofájába csap a tűz. A pirkadat odalent lángolt, a víztükrön. Szét is válhatunk, ha gondolod. Vonattal kellett volna, sipította, vonattal. De a hangját elnyelte egy még nagyobb galambraj. Továbbmentünk, át a hídon, le az útról. A lombkráter felé. Ask minden tizedik lépés után megállt, és a hátizsákjában kotorászott. *Björnen szóver, björnen szóver, iszit lüne hi*, kornyikálta, az elemlámpát keresem. *Denár ike fárlig, báre vikór várlig, ménmánkánjó, ménmánkánjó, áldri vére trükk*. Megsajdult hirtelen az egész fertály, s hogy vajon a fák morajlottak-e egy távoli druzsba hangjára, vagy Ask kornyikálása hatott ennyire elviselhetetlenül, azt nem lehetett eldönteni, tény viszont, hogy az erdő ellenségesen válaszolt. Ask ismét rázendített. *Björnen szóver, björnen szóver*, most már sokkalta hangosabban, mint az elébb. Mit éneksz. Ő, egy izét, egy dalocskát. Na, ne mondd. Félek, baszki, most boldog vagy? Most boldog. Olyannyira, hogy pár perc múl-

va már én is vele együtt fújtam. Aluszik a medve, aluszik a medve, de az ember sose tudhatja, hogy ezt vajon jól tudja-e. Valami ilyesmiről szólt. Az elemlámpáját nem találta, az ájpodjával világított, de az akku lemerülőben volt. Botorkáltunk a sötétben, ő meg csak káromkodott.

Az avar egyre nyákosabb lett, cuppogtunk a latyakban, nyirkos ágak kaszálták az éjszakát. Ask még mindig rotyogott, karmaival a nyakamban, mint egy gyökér. Aztán ritkulni kezdtek a lombok. Néhány szilfa vakszilán tört az égre, tán hogy lyukat üssön a sötétben. Csak nem akart hajnalodni. Lábunk alatt zúzott ágak, szétvált törzsek, agancsok és fereszek. Négykézlábra ereszkedtünk, szúrt a térdem, a tenyerem, aztán puha lett a föld. Ettől Ask erőre kapott, elém vágott, s hason csúszva araszolt. Olykor megállt, szürcsölte a nyirkos földet, most már nem öklendezett. Kinn vagyunk, sziszegte, de ezt még megkese-rülöd. Tényleg kinn voltunk. A sötétség felfújta magát, pukkanásig telt a kintség, hasadnia kellett volna, de az ég úgy nehezedett ránk, mint egy kanálisfedő. Hirtelen a töppedt csendben búgni kezdett egy galamb. Fehér szárny a szurokéjben, fejünk fölött körözött.

Egyre több galamb szállt arra, akárha lehavazott volna, s jöttek többen, tízen, százan, zúzmarásan, fehérén. Kisvártatva újak jöttek, búgtak, röpködtek, verdestek, aztán elcsitult a hely. Így álltunk ott, a sötétben. Köröskörül hideg fuvallatok jártak, a tisztásra, fehérnél is fehérebben, több s több galamb érkezett. Ha a csendnek hangja lenne, bizonyára galamb lenne, galambszárnyak suhogása, hogy tudd, nem vagy egyedül. De a csendnek vége szakadt, a galambok felhessentek, szálltak ide, szálltak oda, s krúgva-búgva óriási tojásokat pottyantottak. Ask elájult mellettem. Tovább mentem. A tojások térdig értek, megbillentek, megkoccantak, kőfaragók műhelyében hangjuk tompa sikítás. Ask nyöszörgött, vigyél innen, feltápáskodott, és utánam eredt. Véső alatt sírt a márvány, apu, apu, Keller Pityu, merre voltál, miért hagytál engem el. A nagyanyám soha nem sírt, nyúlós nyála összevarrta csupasz ínyét, jóban volt az ördöggel.

Rejtsd el arcod, búgta egy lány, márványtojás héja rajta, Mohamednek zászlaja. Rejtsd el arcod, búgták többen, és az égen fehér szilánkok röpködtek, mint a hullócsillagok. Rejtsd el arcod, én jó anyám, harsogták most már kórusban, és egyenesen felénk tartottak. Fehér ruhában, mint a hótorlasz. Elnyelve a pirkadat sujtásait. Sötétebb lett, mint az éjben. Csillagfehér ruhájukra bíborvörös fátyol hullott. Aranypitykék csilingeltek vörös fátyluc alatt. Rejtsd el arcod, én jó anyám, engem többé ne sirassál, csilingelték. Viselem a sűrű földet, mintsem a te sűrű könnyed, krúgták.

Most már egész közel voltak, erdőszélhez lapítottak, alig kaptam levegőt. Körbe vettek, rám meredtek, tekintetük szurtos üreg, tiszta vizű zuhatag. Majd kivált egyik a sorból, arca aszott, fehér haja mint a juh.

Ide hallgass. Tudom én, hogy mi a bajod, mondja. Látod ott fönt azt a hegyet? Túl a hegyen, lenn a völgyben, tengersok márványkőgyűrűjében él egy apó. Aranyhajú öregember, éjjel-nappal egy helyben ül, s az ölében egy galambot nevelget. Menj el hozzá, szerzd meg a galambját. Hajánál fogd, hogy ne lászon, mert ha meglát, márványkővé változol. Ha a galamb hozzád kerül, megtalálod, aki miatt elepszted magad. Ha a galamb hozzád kerül, nézz meg minden márványkövet, márványkövön a nevetek, márványkövek gyűrűjéből, a gyűrűnek közepéből végy egy marék földet is. Szórd a földet bodzafának gyökerére, apádnak nagy örömére, s